

LBRIS

We know
books

Gorun Manolescu

**Eseu despre Modelul
Onto-Informațional-Fenomenologic
(OIF) propus de Mihai Drăgănescu**

Ediția a II-a revizuită și actualizată

paideia

București, 2025

Cuprins

<i>Prefața academicianului Viorel Bădescu</i>	9
<i>Prefața academicianului Dan Tufiș</i>	13
<i>Prefața autorului</i>	15
Prolog	17
1. Arhitectura Modelului drăgănescian	23
(i) Cele două etape ale demersului drăgănescian	23
(ii) Arhitectura propriu-zisă a Modelului drăgănescian	24
2. Caracteristici esențiale ale Modelului drăgănescian	31
(i) Este Modelul drăgănescian unul metafizic sau unul teologic?	31
(ii) Primordialitatea ontologică a Logosului heracliteano-aristotelic în raport cu Ființa	35
(iii) Secvențialul care nu are loc în Ortofizic și stocarea evenimentelor-fenomene de acolo	39
(iv) Materialitatea Logosului Inaugural (LogosIn) la Aristotel, Ortofizicul la Drăgănescu	40
(v) Univers închis și univers deschis. Intuiția	46
(vi) Revenire la întrebarea dacă „este Modelul drăgănescian unul metafizic sau unul teologic?”	50

(vii) Legea „A Exista” din Ortofizic	53
(viii) Lipsa de dualitate a Conștiinței Fundamentale	57
(ix) Informația ca fenomen	61
(x) Echivalențe. Intenționalitatea și raționalitatea	66
3. Drăgănescu și Universul Holografic	75
(i) Introducere	75
(ii) Universul Holografic (Wheeler, Susskind, 't Hoft, Bekenstein și Maldacena cu extensia lui Greene)	76
(iii) Găurile negre	78
(iv) Entropia și radiația Hawking	78
(v) Reacția lui Susskind și 't Hoft	81
(vi) Entropie și informație	81
(vii) Principiul holografic al lui Bekenstein	82
(viii) Universul Holografic Wheeler-Bekenstein-Susskind- 't Hoft-Maldacena-Greene mai pe larg	84
(ix) Concluzii la Universul Holografic	87
(x) Comparația între Modelul drăgănescian V1 și Universul holografic	88
4. Drăgănescu – Kant	93
(i) Introducere	93
(ii) Drăgănescu: critica apercepției pure kantiene	93
5. Drăgănescu – Husserl	101
(i) Introducere	101
(ii) Primul aspect este Conștiința	103
(iii) Al doilea aspect: Ontologia formală și cea materială ..	107
(iv) Al treilea aspect: materialitatea Ortoexistenței	109

Epilog sau un nou început	113
(i) Introducere.....	113
(ii) Introducerea Conștiinței Fundamentale.....	115
(iii) Sensuri și ortosensuri.....	116
(iv) Posibilitatea memorării experimentelor de tip <i>qualia</i>	116
(v) Structural și fenomenologic	117
(vi) Formalizarea matematică a unor aspecte din Ortofizic....	117
(vii) Experiment <i>qualia</i> din Ortofizic și experimentele mintale din cadrul științelor actuale referitoare la Fizic	119
(viii) Inelul Lumii Materiale.....	119
(ix) ChaOrdicul.....	120
(x) Și totuși.....	121
ANEXE	125
Anexa 1: Automorfisme în domenii fenomenologice	127
1. Introducere.....	128
2. Cazul categoriei structurale a mulțimilor	129
3. Cazul Categoriiilor fenomenologice.....	132
4. Concluzii asupra automorfismelor fenomenologice	137
Anexa 2: Unele principii de la nivelul cuanticului luate în considerare direct sau indirect	139
Anexa 3: O schiță a concepției kantiene	143
(i) Schițarea arhitecturală a abordării kantiene.....	143
(ii) Comentarii și explicații la Schița arhitecturii kantiene	146
Anexa 4: O schiță a concepției husserliene	151
(i) Premise și definiții de bază ale abordării husserliene	151
(ii) Conștiința în genere, trăire și act	155

(iii) Ontologie formală și ontologie materială	156
(iv) Prima revenire la trăiri	161
(v) Punerea între paranteze a științelor eidetice pure (ontologiei formale) și a științelor naturii (ontologia materială).....	162
(vi) Doctrina constituirii	164
(vii) A doua revenire la trăiri	165
(viii) Intenționalitatea	168
(ix) O incongruență și un paradox	171
(x) Cea mai importantă incongruență husserliană reală: ordinea din Natural	173

Anexa 5: O evoluție gnoseologică spre Chaodicitate

în stil neodrăgănescian	179
(i) Preambul	179
(ii) Ce este chaordicul	179
(iii) O construcție mintală asupra devenirii cunoașterii.....	180
(iv) Antecesorii ai chaordicității	182
(v) Ce înseamnă o singularitate	183
(vi) O descriere sistemică a evoluției cunoașterii	184
(vii) Apariția concurenței între tipurile cunoașterii Popper, Iluminismul/Modernismul și intrarea într-un Haus Chaordic	187

Prolog

Obiectivul acestei lucrări este de a prezenta, în primul rând, arhitectura abordării filosofice aparținând lui Mihai Drăgănescu.

Apoi vor fi expuse principalele caracteristici ale acestei arhitecturi. În fine, la sfârșit, ne vom ocupa de influența pe care au avut-o asupra lui Mihai Drăgănescu trei mari opere filosofice care l-au atras în mod deosebit, dânsul având o afinitate puternică cu ele. Este vorba de opera lui Aristotel, a lui Kant și cea a lui Husserl. Ele, în același timp, l-au și provocat printr-o serie de probleme care contraziceau viziunea sa. Probleme pe care a încercat să le rezolve în acord cu propria concepție.

*

Această lucrare nu este nici o exegeză și nici un studiu. Este, pur și simplu, un eseu cât se poate de concentrat. Pentru că (Balotă, 1969: 10) spune:

Eseul ține de un *intium*, de un început. Vorbind despre inițiativa care trebuie să caracterizeze demersurile eseistului, nu vrem câtuși de puțin să-i atribuim acestuia virtuțile unui inițiat. A fi un inițiat presupune a fi introdus într-o sferă a misterului, înseamnă a fi posesorul unor cunoștințe refuzate

altora. Inițiatul în anticele mistere eleusiene, ca și cunoscătorul modern de înaltă calificare matematică, dacă au ceva în comun, acesta este privilegiul unei inițieri exhaustive. Eseistul nu-și revendică prerogativele unei asemenea exhaustivități. El nu se consideră – ca eseist – un specialist având vreun monopol al adevărului; el nu inițiază, el se inițiază și, inițiindu-se, ne inițiază. Scrisul său e o perpetuă ucenicie.

Această imagine a eseistului este cu atât mai mult valabilă pentru subsemnatul. Pentru că, plecând de la formația mea de bază, științifică, pot spune, parafrazându-l pe Husserl, că am pornit la drum ca un „filosof debutant”.

*

Prima mea întâlnire, față în față, cu Profesorul, cum îi ziceam cei care au lucrat sub îndrumare lui Mihai Drăgănescu sau au colaborat cu dânsul, a avut loc în 1984. Tocmai publicasem un articol în „Human System Management” (Manolescu, 1984), pe care îl lăsasem la secretară. Mihai Drăgănescu era atunci directorul general al ICI (Institutul Central de Conducere și Informatică, București) unde eram și eu angajat. Articolul se referea la „Gândirea arhitecturală”. Am fost surprins când secretara m-a anunțat că Mihai Drăgănescu m-a invitat în cabinetul său. Într-un fel, sperasem să îl intereseze articolul, deoarece era o temă pe care o promovase prin scrierile dânsului. Totuși, invitația a fost o surpriză. Mă așteptam ca întâlnirea să fie scurtă. Dar a durat preț de o oră și jumătate. Am aflat că, ulterior, parcursese, pe această direcție, câteva din scrierile mele apărute în reviste autohtone. După ce mi-a dispărut tracul, convorbirea a decurs firesc într-o atmosferă propice, promovată de profesor. Pe care, apoi, am regăsit-o și în alte convorbiri pe care

le-am avut împreună, de cele mai multe ori solicitate de mine, el având nesperata bună voință de a le accepta, indiferent de pozițiile publice pe care le-a ocupat. Întâlnirile s-au îndreptat, încet, încet, spre demersul său filosofic, pe care l-am urmărit, extrem de prins și surprins de el, în decursul timpului, până aproape de dispariția sa dintre noi. Convorbiri urmate, când nu s-a mai putut altfel, cu soția dânsului, doamna Nora Rebreanu, pentru a lămuri unele aspecte mai subtile ale gândirii drăgănesciene.

*

Cel care se va apleca cu atenție asupra abordării filosofice drăgănesciene, va fi, fără doar și poate, uimit de vastitatea și profunzimea culturii științifice a autorului, dar și de a celei filosofice. Și va fi uimit pentru că cea științifică depășea net o specializare îngustă, la modă în prezent, care, și ea la rândul său, a fost totuși ilustrată de autor în *Electronica funcțională*, o prioritate pe plan internațional. Mă refer aici la cunoștințele profesorului în domeniul științelor actuale de vârf, devenite „tehnostiințe” prin tehnologiile performante asociate (astrofizica, fizica cuantică și subcuantică, neuroștiințele, nanotehnologiile, ingineria genetică, știința cogniției, dar îndeosebi IT, în general, și Inteligența Artificială, în special etc.) fără a neglija și domeniile artei și teologiei. De toate acestea, astăzi filosofia nemaiputând rămâne străină în cadrul realității noi pe care o trăim și ne bulversează. Cât despre cea filosofică, lucrurile sunt și mai șocante, deoarece ea pune greu la încercare o gândire circumscrișă, strict specializată, doar la contextul cultural occidental cu extensie peste Atlantic, fără să țină seama de poziția noastră geoculturală specifică și, se poate spune, privilegiată. Căci spune Mihai Drăgănescu (Drăgănescu, 1990: 168):

De ce să nu ne spunem, cum au spus de altfel mari cărturari din trecutul nostru, că la această întretăiere între răsărit și apus putem aduce ceva în cultura omenirii care să pornească din firea și gândurile poporului român, supraviețuind la răspântie de lume, popor care să se ridice la înălțimea unor noi și mari creații culturale, științifice și filosofice.

Acesta a fost Profesorul.

*

Plec la drum cu speranța că acest nou început pe care îl propun în stil eseistic va redeschide apetitul și altor comentatori, atât de formație științifică, cât și filosofică, să îl continue, pentru că azi nici una dintre cele două nu mai constituie sisteme de gândire închise. Dimpotrivă, ele interacționează în cadrul realității noi în care trăim.

*

Înainte de a începe lucrarea, sunt necesare câteva precizări.

La început, demersul filosofic aparținând lui Mihai Drăgănescu a fost privit, de unii filosofi, cu o anumită reticență. Nu într-o aici în amănunte. Ele sunt prezentate, pe larg, de către Ionuț Isac (Isac, 2004) și se regăsesc și în (Drăgănescu, 1990: 233). În paranteză trebuie spus că tot Ionuț Isac a spart gheața, publicând în 1998 o primă încercare de exegeză a operei filosofice drăgănesciene, ca rezultat al unei teze de doctorat (Isac, 1998). Ea a avut avantajul de a fi prima. Dar și dezavantajul de a fi apărut înainte de ultima carte de filosofie a profesorului, *Societatea conștiinței* (Drăgănescu, 2007). Dezavantaj care l-a privat pe I. Isac de cunoașterea întregului conținut al lucrării din 2007. Și aceasta deoarece, deși Isac cunoștea unele fragmente din ea, apărute anterior sub formă de articole, el nu

a putut studia cu atenție întregul conținut al lucrării. Acest conținut al abordării drăgănesciene definitive, aruncă o nouă lumină, pregătită implicit de cărțile sale anterioare, dar pusă și scoasă acum în evidență de opera finală.

În fine, după ce a intrat într-un relativ con de umbră, între anii 2007-2010, opera filosofică a lui Mihai Drăgănescu, odată cu dispariția lui dintre noi (în 2010), a început să intre în atenția, din ce în ce mai sporită, a comunității specialiștilor de diverse formațiuni, dar din punctul de vedere al unor încercări punctuale și nu a operei în ansamblu.

Se confirmă astfel cele spuse de Constantin Noica, odată cu apariția volumului *Ortofizica* în anul 1985 (apud Surdu, 1995:192):

[...] nimeni nu se va mai mira să afle, la capătul lucrării, că Binele și Răul sunt ortosensuri, pe care omul și societatea le induc în materia profundă. Își vor face loc în lume noutățile acestea și multe altele, ce apar atât de firesc în viziunea originală propusă aici? Ar trebui să spunem că nu ne îndoim, dacă n-am cunoaște inerția ce domnește în lumea culturii. Vom spune însă că nu știm despre o lucrare contemporană care să zgâlțâie mai bine această inerție decât lucrarea profesorului Drăgănescu. Iar dacă prin imposibil ea nu s-ar impune de pe acum în cultura veacului XX, să ne fie îngăduit a crede că va uimi și impresiona adânc pe gânditorii nepervertiți din veacul XXI.

Referințe

- Balotă, N. (1969). *Ephorion*, București, Editura pentru Literatură
- Drăgănescu, M. (1990). *Informația materiei*, București, Editura Academiei Române